

**Звітна доповідь голови Ради земляцтва
на конференції 14 грудня 2018 року**

Життя нашої рідної Сіверщини – це віддзеркалення життя всієї України, бо ми є маленькою часточкою великого волелюбного козацького народу, що змушений знову доказувати природне право на достойне життя серед вільних незалежних народів.

Для нас рік, що добігає кінця, був складним і непередбачуваним, як життя – смугастим. Ми раділи тому, що скоро матимемо помісну церкву, що зібрали хороший урожай, що наша Чернігівщина йде попереду всієї України у процесі децентралізації та поступово віддає владу на місця, створюючи територіальні громади.

Цей рік поповнив і реєстр тих, кого ми втратили у цій неоголошеній нам війні. Близько двох сотень воїнів не повернулися в рідні оселі до своїх родин. Принагідно хочу подякувати всім землякам, а особливо Прилуцькому (Павло Кривонос), Ічнянському (Микола Вощевський), Сосницькому (Олексій Орехович), Бобровицькому (Андрій Пінчук), Носівському (Григорій Шкробель) відділенням, які впродовж чотирьох років не залишають поза увагою наших хлопців на передовій, а також тих, хто з тяжкими ранами опинився на лікарняних ліжках, допомагають їх родинам і матерям на Чернігівщині.

Сьогодні вся Україна схиляє голови перед мужніми українцями, які з 26 квітня 1986 року і до останніх днів стояли на захисті людства від Чорнобильської чуми. Низький уклін вам від нашої громади.

А коли на Ічнянщині почали гриміти вибухи на артилерійському складі, що десятки років не нагадував про себе раніше, коли вкотре за часів незалежності озався бідною черговою артилерійською складом, як на мене – причини лежать на поверхні. І вкотре наші земляки виявилися справжніми патріотами малої батьківщини, підтримавши ічнянців і матеріально, і морально. Ічнянське відділення спорядило три автомобілі всілякого збіжжя для постраждалих вже в перші години після вибухів, а наступного дня відреагували

профспілкова організація генеральної дирекції іноземних представництв (Павло Кривонос та Микола Гордієнко, очільники Прилуцького відділення), Київська торгово-промислова палата (Микола Засульський, керівник Новгород-Сіверського відділення), Сосницьке відділення (керівник Олексій Орехович), Ніжинське відділення (керівник Олександр Харченко), Міжнародний виставковий центр (Анатолій Ткаченко, Чернігівське відділення, керівник Андрій Жинський). А ще багато земляків з Варвинського, Куликівського, молодіжного відділення стали в ті дні волонтерами добрих справ.

Як і в попередні роки, консолідуючою земляцькою акцією була толока в Пирогові. Тільки завдяки нам добротна хата з Калюжинців і довкілля біля неї з кожною весною — наперекір диктату часу — ніби молодіє, привертаючи увагу численних гостей музею з різних куточків світу.

Втративши Героя України, борця за незалежність нашої держави, автора Акту проголошення незалежності України, Шевченківського лауреата Левка Григоровича Лук'яненка з ініціативи земляцтва в Чернігівській хаті була створена меморіальна кімната, а в День незалежності України там же відбулося відкриття виставки «Лицар гідності й свободи».

А ще в Пирогові відновлена перевезена з села Городище Менського району унікальна дерев'яна церква XVIII ст. Вже освячені хрести на банях, йде внутрішнє оздоблення храму. Це стало можливим дякуючи синам незабутнього Олекси Довгого Тарасу та Станіславу, який нині очолив Менське відділення. Незабаром унікальний храм, в якому ведуться опоряджувальні роботи, буде приймати всіх віруючих, зігріваючи їх теплом Сіверського краю.

Не зраджуючи основним постулатам в діяльності земляцтва – збереження здобутків наших предків, відображення трагічних подій в житті сіверян, земляки продовжували увіковічувати в слові історію і буття нашого краю. Були видані книги:

- ✓ «Ічнянщина: першоджерела» Миколи Терещенка і Віталія Шевченка про історію краю в документах;
- ✓ Збірка поезій Ольги Штепи, лауреата літературних премій;

- ✓ «Село. Зійти з безпам'ятства» том 1, «Село. Трудний шлях відмосковлення» том 2, автор Микола Тимошик, двохтомна публіцистична оповідь про історію України з козацької доби і до семидесятих років минулого століття, через призму життя одного села;
- ✓ «Час рікою пливе» – Микола Будлянський про історію козацького селища Олишівка у Козелецькому районі;
- ✓ «Долі репресованих земляків. Чернігівський район», дослідження краєзнавців Чернігівського району під керівництвом Андрія Курданова;
- ✓ Бобровицьке відділення – «Співучі Піски», автор Дмитро Головка, в якій як у краплині роси відбивається доля цілого покоління;
- ✓ Куликівське відділення – «Ковчин. Історія села від найдавніших часів до 2017 року», в якій висвітлюється доля села в контексті історії України;
- ✓ «Неперебутне» Леоніда Горлача, про невігдані історії з часів і доріг його життя, про зустрічі з непересічними людьми, нашими сучасниками;
- ✓ Козелецьке відділення – «Затоплена придніпровська цивілізація. Історія. Людські долі», автор Катерина Кузьменко-Лісовенко, яка описала про трагічні події в житті переселенців із затоплених сіл рукотворним Київським морем;
- ✓ Сосницьке відділення – перша збірка поезій «Полюбив я...» до 100-річного ювілею Григорія Іваницького - учасника Другої світової війни, сільського фельдшера, поета, сількора.

Цей перелік можна продовжувати довго. Але я хочу щиро подякувати тим, хто віддав свої сили і здоров'я на творення книжок задля збереження історичної спадщини.

А ще – вибачитись перед тими авторами, кого я сьогодні не назвав.

Щоб завершити цю тему, слід подякувати Ічнянському об'єднанню літераторів «Криниця», які впродовж багатьох років за духовної і матеріальної

підтримки Миколи Вощевського та Віктора Кияновського продовжують літературним словом відтворювати життя Ічнянщини.

Вже вісімнадцять років поспіль Андрій Пінчук, Дмитро Головка, Іван Сидоренко підтримують проведення започаткованого земляцтвом літературно-мистецького конкурсу «Добрідень, тобі, Україно моя!».

Величезну просвітницьку роботу проводить Надія Кольцова з Варвинського відділення. – Це і вечори пам'яті, і літературні читання, і перегляд створених нею документальних фільмів про Другу світову війну, про Голодомор, концертні заходи до державних свят та інше.

Голова Бахмацького відділення Олександр Пухкал разом з однодумцями здійснили ряд поїздок по Чернігівщині з просвітницькою місією.

Щиро дякую також невгамовному Андрію Курданову, члену Чернігівського відділення, який за покликом душі здійснює краєзнавчі пошуки забутої історії духовних храмів, відтворює у слові життя неординарних особистостей, організовує пошукові роботи безіменних героїв Другої світової, формує туристичні маршрути пам'ятними місцями Чернігівщини.

Сергій Граб з Ріпкинського відділення вже багато років виготовляє копії картин про Древній Любеч, які поповнюють експозиції музейного комплексу «Древній Любеч», а Алла Гуртова матеріально підтримує збереження історичних артефактів музею.

В цьому контексті хочу відзвітувати вам, що цього року земляцтво вибороло грант Українського культурного фонду на реалізацію проекту «Знати, берегти, любити». До участі у конкурсі було залучено понад 300 науковців, мистецтвознавців, літераторів, краєзнавців, працівників сфери культури і туризму, педагогів, школярів – а все це наші земляки. Були створені тимчасові експедиційні робочі групи, які досліджували діяльність сільських музеїв у районах Чернігівської області: Коропському - меморіальний музей М.І. Кибальчича, Борзнянському – художньо-меморіальний музей «Садиба народного художника України Олександра Сасенка», Ріпкинському – історико-археологічний музейний комплекс «Древній Любеч», Бобровицькому –

Пісківський історико-меморіальний музей П.Г. Тичини, Чернігівському – Садиба родини Лизогубів.

Проведені семінари у кожному музейному закладі. Про їх проведення підготовлені та розміщені матеріали у друкованих і електронних засобах масової інформації, матеріали про пам'ятки історії Чернігівщини та об'єкти дослідження збережені на електронних носіях.

Створено документальний фільм «ЗНАТИ, БЕРЕГТИ, ЛЮБИТИ», видані довідники-путівники по кожному музею. На збереження одного з головних експонатів Садиби родини Лизогубів дерев'яної козацької Георгіївської церкви XVII ст. передано 5 000 грн. Також планується по завершенні фінансових розрахунків за проектом на благодійні кошти учасників придбати для кожного музею мультимедійні системи.

Минулої середи Андрій Курданов презентував фільм «Знати, берегти, любити» та путівники широкому загалу у Чернігівській обласній бібліотеці ім. В.Г. Короленка.

В полі зору залишались пам'ятники видатним землякам:

- у Талалаївському районі відновлено місце поховання Василя Горленка;
- встановлена меморіальна дошка на будинку сільради у селі Смолин Миколі Компанцю;
- завершені опоряджувальні роботи біля пам'ятника українському кобзарю на Срібнянщині.

Ще одна соціальна проблема перебувала у полі зору земляків:

- ✓ за активної участі Євгенії Макаренко та Олега Шекери (Прилуцьке відділення) здійснено медичний огляд дітей будинку «Надія» у Прилуках, завезені потрібні побутові речі, спортивний інвентар, солодощі, фрукти;
- ✓ жодна поїздка Тетяни Синякової на Коропщину не обходиться без відвідин інтернату у Вишеньках. Діти отримали новенький телевізор, ортопедичні матраци, меблі, приладдя для навчання, тощо;
- ✓ Микола Засульський разом з активом Новгород-Сіверського відділення та Леонідом Соколовим, керівником благодійного фонду «Від серця до серця»,

до Дня захисту дітей відвідали малу батьківщину, де представникам шкіл району були вручені солодкі подарунки, канцелярське приладдя, текстильні вироби, іграшки, дитячі речі, засоби гігієни. А будинку культури – газонокосарку, бензопилу. Для районної лікарні передані лікарські препарати та медичне обладнання.

Не залишалися поза увагою і обездолені самотні люди похилого віку. До місць їх перебування доправлялись одяг, засоби гігієни, постільна білизна, посуд, продукти харчування, тощо. Активними були корюківці, бобровичани, сосничани.

Друзі!

Сьогодні ви не почули від мене традиційного звіту про роботу кожного з районних відділень. Зробив я це з розумінням того, кожен із вас є постійним читачем нашого часопису «Отчий поріг» та земляцького сайту, які кожен значущу подію в житті земляцтва, кожен добру справу висвітлюють на своїх сторінках. Дякую вам, Леоніде Никифоровичу та Олексію Федоровичу! Якщо про якусь подію не написали наші видання, то це провина вас самих. Надавайте вчасно матеріали до редакцій.

На жаль, вже з вересня наші передплатники на Чернігівщині отримують газету з перебоями або взагалі не отримують. А це тому, що Чернігівська область потрапила під новий експеримент Укрпошти і поштові відділення у селах, де населення менше 2000 ліквідували, а листоношів звільнили. Ми це розуміємо і газету, в жодному разі, не зменшуючи наклад, донесемо до всіх наших читачів. Над цим працюють керівники відділень разом з нашим штабом.

Ознайомившись із звітами про роботу відділень, я дійшов висновку, що за двадцять два роки нашої благочинної діяльності практично кожне відділення знайшло свою нішу (фішку).

Наприклад:

- Прилуцьке відділення в рамках культ-просвітницької роботи створило вже 5 Шевченківських світлиць у Прилуцькому, Срібнянському та Талалаївському районах і поповнює їх новими експонатами;

- Борзнянське відділення підтримувало спорт і започаткували та вже п'ять років поспіль проводять конкурс рибалок, учасниками яких є як затяті рибалки, так і початківці. До цього долучились і ветерани;
- Семенівське відділення продовжує щорічні змагання на кубок земляцтва з настільного тенісу;
- Молодіжне відділення кожного року бере участь у традиційних «Пробігах під каштанами» та у марафонах пам'яті в День незалежності України. А ще є співорганізатором чемпіонату Чернігівського району серед учнівської молоді з інтелектуальної гри «Що, де, коли?».
- Ніжинське відділення на чолі з Олександром Харченком вже провели ряд спортивно-культурних заходів серед молоді Ніжинщини;
- Козелецьке відділення продовжує розвивати тему збереження пам'яті про затоплені села та переселенців; разом з районним активом організовує водні походи до Десни, аж до берегів Козелеччини;
- Варвинське відділення – Володимир Зуб, опікуючись районною організацією ветеранів, щорічно організовує для них цікаві екскурсії до столиці та місцями бойової слави;
- Григорій Шкребель, як військовий політпрацівник, із своїм активом проводить значну роботу по патріотичному вихованню молоді. Це і зустрічі у школах з цікавими людьми, концерти на сільських святах, художні та літературні виставки;
- Сновське відділення є співорганізатором фольклорного фестивалю ім. Василя Полевика. Переможцям від імені земляцтва вручаються подарунки та відзнаки;
- Ветеранське відділення (Сергій Кудін) відвідують ветеранів Другої світової, які вже за станом не полишають домівок, а з ветеранами-миротворцями здійснюють просвітницькі та військово-патріотичні акції;
- Сосницьке відділення – продовжувало добру традицію повернення забутих у роки радянської влади імен земляків, котрі прославили Сосниччину, Чернігівщину, Україну, внісши великий вклад у розвиток науки, культури,

медицини й іншого, увічнюючи про них пам'ять різним чином; вже третій рік передають КЗ «Сосницький навчально-реабілітаційний центр» Чернігівської обласної ради чималі кошти для різних потреб закладу, в якому навчаються глухо-німі діти;

- Всі відділення були учасниками ярмарок та Днів міст і сіл на своїй малій батьківщині.

Підсумовуючи роботу за рік, відділення подали клопотання про відзначення найбільш активних земляків. Нагороди знайдуть своїх героїв, а вручені вони будуть на зустрічі земляків 11 січня 2019 року.

Впродовж року відбувалися засідання Ради земляцтва, на яких йшлося як про генеральні напрямки роботи земляцтва, так і про поточні справи, надиктовані самим життям. І тут слід сказати добре слово про більшість почесних членів Ради, які залишаються активними в повсякденній роботі земляцтва, передають свій багатий досвід молодшим. Це й Микола Борщ, Петро Медвідь, Володимир Пушкар'юв, Іван Майдан, Петро Назимко, Віктор Черненко та багато інших. Честь і хвала вам, славні ветерани!

На звітних зборах у жовтні-листопаді змінили своїх керівників Коропське, Менське і Ніжинське відділення. Про це ми поговоримо пізніше при вирішенні організаційних питань.

Та як би активно не працювали ми сьогодні, але треба не забувати про день завтрашній нашої громади. Бачиться він мені тільки у залученні молодих вихідців із Сіверщини, які поділяють наші прагнення допомогти малій батьківщині. Адже хтось із нас, успішних і впевнених у собі вчорашніх чернігівців, має подбати, щоб чи то молодий родич, чи такий же односелець потрапив не в середовище кримінальних авторитетів, а в товариство інтелектуальних людей, яким дороге знамено України, а не шмат ковбаси, відібраний у ближнього. Ця робота має проводитися в кожному районному відділенні, а не лише в молодіжному.

І насамкінець, хочу щиро подякувати всім землякам за те, що не забувають своє селянське коріння та чим можуть підтримують тих, хто сьогодні

потерпає на рідній землі у прохолодних хатах, без медичної допомоги, від безгрошів'я, ба – навіть без пошти.

Та що там говорити – дорого нам обходяться експерименти. Але ми сильні духом, міцні в нашій єдності та гідно переборемо труднощі, сподіваюсь, тимчасові. Заради нашого майбутнього ми не маємо права навіть у найпотаємніших куточках душі виношувати сумніви про незгоди, які нам пророкують недруги України.

А тому, давайте окреслимо деякі плани вже на наступний рік.

1. Організуємо гідне вшанування пам'яті Пантелеймона Куліша до 200-ліття від дня народження, Олександра Довженка - до 125-річчя;
2. У співпраці з малою академією створимо малу академію Чернігівщини для обдарованих дітей і оточимо нашою турботою;
3. Підготувати до друку та видати книги про відомих чернігівців, які внесли свою лепту в розвиток світової науки;
4. На знак вдячності нашим матерям, видати збірку про знаменитих жінок сіверянок;
5. Продовжити співпрацю з земляцтвами областей України та іншими громадськими організаціями, співзвучними у своїй діяльності з нашим курсом.

Ну і звичайно ж – працювати над вже започаткованими проектами.

Успіхів нам у цьому!